

Lagrådsremiss

Skärpta krav för närradiotillstånd

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 18 mars 2004

Marita Ulvskog

Knut Weibull
(Kulturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås skärpta krav på anknytning till sändningsområdet för att ideella föreningar skall få tillstånd att sända närradio.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).....	4
3	Ärendet och dess beredning.....	5
4	Bakgrund och utgångspunkter.....	5
5	Skärpt krav på lokal anknytning.....	8
6	Ikraftträdande och övergångsbestämmelse.....	9
7	Övriga frågor.....	10
8	Ekonomiska konsekvenser.....	10
9	Författningskommentar.....	11
9.1	Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).....	11
Bilaga 1	Sammanfattning av Radio- och TV-verkets rapport Närradion i förändring.....	12
Bilaga 2	Författningsförslag i Radio- och TV-verkets rapport Närradion i förändring.....	14
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna.....	15

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 4 § radio- och TV-lagen (1996:844) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

4 §¹

Ett tillstånd att sända närradio kan ges endast till följande juridiska personer:

1. Lokala ideella föreningar som har bildats för att sända program i närradion eller som bedriver annan verksamhet inom sändningsområdet.

1. Ideella föreningar som har anknytning till sändningsområdet.

Vid bedömningen av om en ideell förening har anknytning till sändningsområdet skall särskilt beaktas var

a) föreningens lokal, studio och kansli är belägna,

b) ansvarig utgivare och föreningens styrelsemedlemmar är bosatta, samt

c) föreningsstämma och styrelsemöten hålls.

2. Församlingar och kyrkliga samfälligheter inom Svenska kyrkan.

3. Obligatoriska sammanslutningar av studerande vid universitet och högskolor.

4. Sammanslutningar av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål (närradioföreningar).

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2. För tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet gäller bestämmelsen i sin äldre lydelse.

¹ Senaste lydelse 1998:311.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen uppdrog den 6 december 2001 till Radio- och TV-verket att, mot bakgrund av de regeländringar som genomfördes på närradioområdet 1998, bedöma hur närradion uppfyller syftet att vara en lokal föreningsradio utan kommersiella intressen. Verket lämnade sin rapport i juni 2002 (dnr Ku2002/1481).

Regeringen uppdrog i december 2002, i regleringsbrevet för 2003, åt Radio- och TV-verket att göra en uppföljning av den tidigare nämnda rapporten. Verket redovisade uppdraget den 15 april 2003 i rapporten Närradion i förändring (dnr Ku2003/1042). En sammanfattning av övervägandena och förslagen i rapporten finns i *bilaga 1*. Rapportens lagförslag finns i *bilaga 2*.

Rapporten Närradion i förändring 2003 har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Kulturdepartementet (dnr Ku2003/1042).

4 Bakgrund och utgångspunkter

Gällande rätt

De grundläggande föreskrifterna som rör friheten att yttra sig i andra medier än tryckta skrifter finns i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Enligt 3 kap. 2 § andra stycket YGL skall det allmänna eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet. Enligt 3 kap. 2 § tredje stycket YGL skall sammanslutningar ha rätt att sända ljudradioprogram i lokala radiosändningar. Rätten gäller i den utsträckning som tillgängliga radiofrekvenser medger.

Närradiosändningar startade som en försöksverksamhet 1979. Verksamheten permanentades från den 1 januari 1986. Regler om närradio finns i radio- och TV-lagen (1996:844, RTVL).

Med närradio avses lokala ljudradiosändningar för föreningslivet (4 kap. 1 § RTVL). Tillstånd att sända närradio kan enligt 4 kap. 4 § RTVL ges endast till 1) lokala ideella föreningar som har bildats för att sända program i närradion eller som bedriver annan verksamhet inom sändningsområdet, 2) församlingar och kyrkliga samfälligheter inom Svenska kyrkan, 3) obligatoriska sammanslutningar av studerande vid universitet och högskolor samt 4) sammanslutningar av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål (närradioföreningar).

I februari 2004 fanns det cirka 1 200 tillstånd att sända närradio på drygt 160 orter i Sverige.

Kommersialisering av närradion

Möjligheten att sända närradio utnyttjades i slutet av 1970- och större delen av 1980-talet främst av religiösa sammanslutningar och politiska organisationer, men även av t.ex. idrottsföreningar, studieförbund och

invandrarföreningar. Efter hand försökte olika aktörer på området att kringgå villkoren för vilka som fick sända närradio. Omkring 1990 förekom organiserade försök att kringgå lagstiftningen. Under 1992 blev försöken fler och mer systematiska. Föreningar utnyttjades som bulvaner och närradioformen användes för att etablera kommersiella ljudradio-sändningar (jfr prop. 1992/93:70, s. 5 och 31f).

Mot bakgrund av den utveckling som kunde iakttas på närradioområdet ansåg regeringen att det var angeläget att, för att inte föreningsradion skulle trängas ut av kommersiella sändningar, få till stånd reklamfinansierad ljudradio i ordnade former. Möjligheten att sända privat reklamfinansierad ljudradio via lokalradiostationer, som infördes den 1 april 1993, syftade för närradions del till att återföra närradion till att vara ett uttrycksmedel för det ideella föreningslivet. Samtidigt som lokalradio-lagen (1993:120) trädde i kraft blev det tillåtet att sända reklam och sponsrade program i närradion (prop. 1992/93:70, bet. 1992/93:KU15, rskr. 1992/93:168).

Lokal- och närradiokommittén lämnade i november 1996 betänkandet Den lokala radion (SOU 1996:176). Kommittén ansåg att utvecklingen mot en kommersiell närradio var bruten och att det därför inte fanns skäl att slopa möjligheten att sända reklam och sponsrade program. I syfte att stärka och stimulera närradioverksamheten föreslogs andra åtgärder, bl.a. avseende kretsen av möjliga tillståndshavare.

Kommitténs förslag resulterade i vissa lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 1998 (prop. 1997/98:77, bet. 1997/98:KU28, rskr. 1996/97:207). Ändringarna innebar bl.a. att tillståndshavarkretsen utökades genom att det blev möjligt för lokala ideella föreningar som bildats för att sända närradio, s.k. radioföreningar, att få sändningstillstånd. Skälen för att utvidga kretsen av tillståndshavare var att intresset för att sända närradio minskat samt en ambition att genom ett tillskott av sändningsberättigade vitalisera närradion och göra den mer attraktiv på den sändande orten. Avsikten var att ge närradion en möjlighet att även i framtiden vara ett forum för debatt och meningsutbyte (a. prop., s. 13f).

Genom lagändringen skulle det bli möjligt för enskilda att bilda en ideell förening med syfte att sända radio. I propositionen angavs bl.a. att det för tillstånd skulle krävas att föreningen och dess medlemmar har lokal anknytning genom boende eller verksamhet. I propositionen uttalades vidare att en förändring av tillståndshavarkretsen medförde en viss risk för kommersialisering av närradion eftersom det kunde bli enklare för någon att få tillstånd som enbart har ett ekonomiskt intresse av att sända närradio. Det hänvisades dock till att det inte heller före lagändringen fanns några svårigheter för sådana intressenter att via "samarbete" med tillståndsberättigade vinna tillträde till närradion. Andra faktorer, främst reklamrättigheterna, bedömdes vidare vara mer avgörande för risken för en kommersiell utveckling (a. prop., s. 14).

Bestämmelsen om undantag från förbudet mot sändningar av centralproducerade program – det s.k. riksförbudet – utvidgades, vilket innebar att tio timmar per månad undantogs från förbudet. Vidare utvidgades sändningsområdena och sändningsavgifterna avskaffades.

Det utvidgade undantaget från förbudet mot centralproducerade program ansågs innebära en viss risk för en kommersialisering av närradion. Regeringen aviserade därför att bestämmelsen skulle utvärderas. Om

utvärderingen visade att de nya bestämmelserna hade missbrukats eller att gränsen mot den kommersiella lokalradion hade blivit otydlig, skulle en återgång till den tidigare ordningen övervägas (a. prop., s. 24).

Granskningsnämnden för radio och TV lämnade under år 2000 en rapport till regeringen med en utvärdering av det utvidgade undantaget från riksförbudet (dnr Ku2000/2998). Granskningsnämnden ansåg att enbart den bestämmelsen inte inneburit någon ökad risk för kommersialisering. Nämnden fann dock att den förändringen tillsammans med övriga ändringar hade ökat möjligheten att bedriva reklamfinansierade musik-sändningar dygnet runt och att bilda nätverk.

Som nämnts i avsnitt 3 fick Radio- och TV-verket i december 2001 i uppdrag att bedöma hur närradion uppfyller syftet att vara en lokal föreningsradio utan kommersiella intressen. Bakgrunden till uppdraget var bl.a. att det förekom att vissa föreningar som fått sändningstillstånd för närradio hade för avsikt att sända program utan eller med begränsad anknytning till det lokala föreningslivet.

Av Radio- och TV-verkets rapport *Närradion – igår, idag och imorgon* framgår bl.a. följande. Det finns kommersiella intressen i närradion. Dessa intressen förekommer inte i någon större omfattning och de har inte heller påverkats på något påtagligt sätt av lagändringarna som genomfördes 1998. Närradion uppfyller i huvudsak syftet att vara en lokal föreningsradio utan kommersiella intressen. Kommersialiseringen har inte en sådan omfattning att det finns anledning att införa ett reklamförbud eller på annat sätt skärpa lagstiftningen. De åtgärder som föreslås i rapporten – utökade informations- och rådgivningsinsatser, utökad tillsyn och utökad möjlighet att medge undantag från förbudet att centralproducera program – syftade till att stärka närradion som lokalt medium för föreningar. I rapporten föreslås också att en uppföljning borde göras av hur närradion uppfyller sitt ursprungliga syfte.

Radio- och TV-verket fick därefter – som nämnts i avsnitt 3 – i uppdrag att göra en uppföljning av nämnda rapport.

Av rapporten *Närradion i förändring* framgår att verket bedömer att kommersialiseringen av närradion inte har avstannat sedan den förra rapporten, men att någon dramatisk ökning inte kan anses ha skett. Det redovisas att lokalradioaktörer har etablerat intressen i närradion, framför allt på några orter i Skåne och till viss del på västkusten (s. 48 ff). Verket nämner Vinyl 107 AB och Radio Syd AB som två lokalradioaktörer som har etablerade intressen i närradion. Utöver dessa finns enligt rapporten också andra tillståndshavare som har kommersiella aktörer bakom sig.

Av uppgifterna i rapporten framgår att det också förekommer närradionätverk, dvs. samarbeten mellan olika radioföreningar kring program, erfarenheter och reklam. Vidare framgår att det förekommer att samma personer bildat radioföreningar på en eller flera orter.

Radio- och TV-verket redogör vidare i rapporten för att dess tolkning av den nuvarande lagstiftningen är att en radioförening uppfyller kravet på lokal förankring om föreningen har sitt säte och bedriver sin sändningsverksamhet inom sändningsområdet. Detta har fått till följd att radioföreningar bildats som har ringa eller ingen övrig anknytning till sändningsområdet. Det nämns som exempel att föreningen har sitt säte inom sändningsområdet medan föreningens kansli eller studio är belägen utanför sändningsområdet (s. 101).

Verket analyserar möjliga åtgärder för att motverka kommersialiseringen, bl.a. ett reklamförbud. Verket stannar dock för att föreslå en lagändring i syfte att skärpa kraven på lokal anknytning för ideella föreningar. Vidare föreslås att medel avsätts för utökade informations- och rådgivningsinsatser samt att en uppföljning görs av vilket genomslag de föreslagna åtgärderna får.

5 Skärpt krav på lokal anknytning

Regeringens förslag: Det införs skärpta krav på anknytning till sändningsområdet för att ideella föreningar skall få tillstånd att sända närradio. Det skall särskilt beaktas var föreningens lokal, studio och kansli är belägna, var ansvarig utgivare och föreningens styrelsemedlemmar är bosatta samt var föreningsstämma och styrelsemöten hålls.

Radio- och TV-verkets förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: *Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholm, Post- och telestyrelsen, Svenska Journalistförbundet* och *Radioutgivareföreningen* har förklarat sig inte ha någon erinran mot förslaget. *Mitthögskolan* instämmer i allt väsentligt i förslaget. *Sveriges Radio AB* anser att det är rimligt att betona kravet på lokal anknytning. *STIM* anser att förslaget är ändamålsenligt. *Närradions riksorganisation* och *Stockholms Närradioförening* anser att den föreslagna lagändringen är otillräcklig för att komma till rätta med kommersialiseringen av närradion. *Göteborgs universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten (Institutionen för journalistik och masskommunikation)* menar att nätverk och samarbete kring t.ex. programinnehåll kan fylla en viktig funktion för bl.a. invandrargrupper och att en skärpning av kravet på lokal anknytning skulle kunna försvåra sådant samarbete. Flera remissinstanser, däribland *Statskontoret, Göteborgs universitet, Närradions riksorganisation, Nätverket Närradion i Sverige* och *Stockholms Närradioförening* förespråkar en översyn av hela ljudradioområdet.

Skälen för regeringens förslag: Det som framkommit om utvecklingen på närradioområdet visar att möjligheten att sända närradio används av kommersiella intressen utan lokal anknytning. Detta för närradion bort från det ursprungliga syftet att vara en lokal föreningsradio. Av Radio- och TV-verkets rapport *Närradion i förändring* framgår att den praxis som utvecklats på området – när det gäller vilka krav som ställs på lokal anknytning – innebär att tillstånd ges till radioföreningar trots att dessa har ringa eller ingen anknytning till sändningsområdet utöver att sändningarna sker där. Enligt regeringens mening bör åtgärder vidtas för att motverka denna utveckling.

En skärpning av kravet på lokal anknytning, i överensstämmelse med vad Radio- och TV-verket föreslagit, bör därför genomföras. Effekten skulle bli att tillstånd att sända närradio skulle kunna ges till samma juridiska personer som i dag, men i de fall ideella föreningar ansöker krävs

att de har en tydlig lokal anknytning. Med nuvarande lagstiftning har inte Radio- och TV-verket kunnat neka radioföreningar med ingen eller endast begränsad anknytning till sändningsområdet tillstånd. Detta skulle bli möjligt med ett skärpt krav på lokal anknytning. En skärpning av lagstiftningen på den här punkten skulle också innebära en klar markering av att utvecklingen mot en kommersialisering av närradion inte accepteras. De skärpta kraven skulle innebära att möjligheten för kommersiella intressen att använda sig av bulvaner minskar påtagligt. Samarbetet mellan föreningar kring t.ex. programinnehåll skulle inte påverkas negativt eftersom de skärpta kraven gäller förutsättningarna för att över huvud taget få tillstånd.

Regeringen anser sammantaget att en skärpning av kravet på lokal anknytning är angelägen och skulle leda till att förstärka det ursprungliga syftet med närradion som en lokal föreningsradio till gagn för den lokala demokratin och möjligheten för ett stort antal olika röster att göra sig hörda.

Lagändringens utformning och effekt

Regeringen anser att de kriterier som skall ligga till grund för bedömningen bör komma till uttryck direkt i lagtexten. På så sätt skapas en förutsägbarhet såväl för dem som skall tillämpa bestämmelsen som för dem som söker tillstånd att sända närradio.

Samma juridiska personer som i dag skall kunna beviljas tillstånd. Vid bedömningen av om en ideell förening har anknytning till sändningsområdet bör särskilt beaktas var föreningens lokal, studio och kansli är belägna, var ansvarig utgivare och föreningens styrelsemedlemmar är bosatta samt var föreningsstämma och styrelsemöten hålls. Radio- och TV-verket skall göra en helhetsbedömning av angivna kriterier för att bedöma en förenings anknytning till sändningsområdet. Liksom i dag skall föreningar som bedriver även annan verksamhet än närradiosändningar inom sändningsområdet regelmässigt anses ha en lokal anknytning. Lagändringen kommer därmed att ha sin främsta effekt för radioföreningar som inte har någon annan verksamhet inom sändningsområdet än att sända närradio.

Regeringen instämmer i Radio- och TV-verkets bedömning att någon förändring av kraven på övriga sammanslutningars anknytning till sändningsområdet inte behövs eftersom det ligger i dessa sammanslutningars natur att de har en tydlig lokal anknytning.

6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Regeringens förslag: Lagändringen träder i kraft den 1 januari 2005.

För tillstånd som beviljats före ikraftträdandet skall bestämmelsen i 4 kap. 4 § radio- och TV-lagen i sin äldre lydelse gälla.

Radio- och TV-verkets förslag är att lagändringen skall träda i kraft den 1 juli 2004.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har några synpunkter på tidpunkten för lagändringens ikraftträdande.

Skälen för regeringens förslag: Den nya bestämmelsen bör träda i kraft så snart som möjligt. Regeringen föreslår därför att ändringen skall gälla från den 1 januari 2005.

Lagändringen innebär att nya ansökningar om närradiotillstånd som ges in till Radio- och TV-verket skall prövas av verket utifrån skärpta kriterier. Befintliga tillstånd som meddelats före 1996 gäller tills vidare enligt tidigare bestämmelser. När radio- och TV-lagen trädde i kraft den 1 december 1996 ändrades bestämmelsen om närradiotillståndens längd på så sätt att tillstånd meddelas för viss tid (4 kap. 3 § andra stycket RTVL). Enligt den praxis som utvecklats av Radio- och TV-verket beviljas i regel ett tillstånd att sända närradio för tre år. Möjligheten för s.k. radioföreningar, dvs. de som bildats enbart i syfte att sända närradio, att få tillstånd infördes genom lagändringarna den 1 juli 1998.

Radioföreningar har alltså i regel tidsbegränsade tillstånd. De föreningar som har tidsbegränsade tillstånd kommer, när deras tillståndsperiod är slut, inte att få förnyade tillstånd om de inte uppfyller det skärpta kravet på lokal anknytning.

I 11 kap. 3 § RTVL anges att ett tillstånd att sända närradio får återkallas bl.a. om tillståndshavaren inte längre uppfyller kraven enligt 4 kap. 4 §. Det bör vara tydligt att befintliga tillstånd inte kan återkallas för att tillståndshavaren inte uppfyller de skärpta kraven. Därför bör det av en övergångsbestämmelse framgå att 4 kap. 4 § RTVL i sin äldre lydelse gäller för tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet.

7 Övriga frågor

Radio- och TV-verket har föreslagit att en uppföljning skall göras av hur närradion uppfyller syftet att vara en lokal föreningsradio utan kommersiella intressen. Radio- och TV-verket har därvid framhållit att om utvecklingen mot en kommersialisering av närradion fortsätter trots skärpta krav på lokal anknytning bör ytterligare lagstiftningsåtgärder övervägas, exempelvis ett reklamförbud eller en ytterligare skärpning av tillståndsvillkoren.

Regeringen instämmer i Radio- och TV-verkets bedömning. En utvärdering av den nya bestämmelsen och dess effekt bör göras efter en tid. Om utvärderingen visar på en fortsatt kommersialisering av närradion bör ytterligare och mer ingripande åtgärder övervägas.

8 Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna ändringen bedöms inte leda till någon ökning av antalet ärenden vid Radio- och TV-verket. Förslaget kan möjligen leda till en marginell ökning av den arbetsinsats varje ansökan kräver hos verket. Detta medför dock inte behov av något resurstillskott. Sammantaget bör förslaget kunna finansieras inom ramen för befintliga medel.

9 Författningskommentar

9.1 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

4 kap. 4 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.

Den förändrade lydelsen i inledningen av paragrafens första punkt innebär inte någon ändring i sak. Utgångspunkten är att ett tillstånd att sända närradio skall kunna ges till samma typer av föreningar som i dag, dvs. lokala ideella föreningar som har bildats för att sända program i närradion eller som bedriver annan verksamhet inom sändningsområdet.

Den nya lydelsen i andra stycket av paragrafens första punkt innebär att de kriterier som Radio- och TV-verket skall beakta vid sin tillståndsprövning när det gäller kraven på lokal anknytning för ideella föreningar skärps och kommer till uttryck i lagstiftningen. Med uttrycket ”särskilt beaktas” avses att Radio- och TV-verket skall göra en helhetsbedömning av angivna kriterier för att bedöma en förenings anknytning till sändningsområdet.

Sammanfattning av Radio- och TV-verkets rapport Närradion i förändring

Radio- och TV-verkets bedömning av kommersialiseringens omfattning

Radio- och TV-verket gör bedömningen att kommersialiseringen inom närradion inte har avstannat sedan förra rapporten. Någon dramatisk ökning kan dock inte anses ha skett. Lokalradioaktörer har etablerat intressen i närradion, framförallt på några orter i Skåne och till viss del på Västkusten. Det har också framkommit att lokalradioaktörer har försökt få till stånd ett samarbete med tillståndshavare på andra orter där det finns fungerande närradio kvällstid men där ledig tid har funnits dagtid. Att samarbete senare inte har inletts synes ha berott på att lokalradioaktörerna strävat efter att få monopol på sändningstid och inte velat släppa in ytterligare tillståndshavare. Även andra former av nätverksbildningar har försökt etablera sig inom närradion. Tillstånd har lämnats på flera orter men sändningar har sedan inte inletts på mer än en eller ett fåtal orter. Närradiobranschen anser inte kommersialiseringen vara så omfattande men är oroad över att lokalradioaktörer etablerar sig inom närradion.

Analys av möjliga åtgärder för att motverka kommersialiseringen

Radio- och TV-verket har utrett följande åtgärder för att motverka kommersialiseringen inom närradion, nämligen

- Nollalternativ
- Översyn av radiolandskapet
- Reklamförbud
- Inskränkning i möjligheten att sända reklam
- Skärpta tillståndsvillkor
- Införandet av en sändningstidsavgift
- Statligt bidrag
- Utökade informations- och rådgivningsinsatser

Radio- och TV-verkets förslag till åtgärder

Det ska inte heller i fortsättningen krävas att en tillståndshavare bedriver annan huvudsaklig verksamhet än att sända närradio. Däremot bör kravet på lokal förankring för bl.a. radioföreningar skärpas. I syfte att stärka närradion som en lokal föreningsradio föreslås utökad information, utbildning och rådgivning. Verket föreslår därför att medel avsätts med sammanlagt 600 000 kr under åren 2004 och 2005 för informations- och rådgivningsinsatser.

En uppföljning ska även ske av hur närradion uppfyller syftet att vara en lokal föreningsradio utan kommersiella intressen. Om utvecklingen mot en kommersiell närradio ökar trots skärpt krav på lokal förankring bör ytterligare lagstiftningsåtgärder övervägas, exempelvis genom att införa reklamförbud eller att skärpa tillståndsvillkoren ytterligare.

Den effektivaste åtgärden för att stoppa kommersialiseringen är att införa reklamförbud eller inskränka möjligheten att sända reklam. Med hänsyn till kommersialiseringens nuvarande omfattning och närradions dåliga ekonomi synes dessa åtgärder alltför ingripande. En sändningstidsavgift synes ha liten inverkan på kommersialiseringen och motverkar snarare verksamheten hos små föreningar. Verket bedömer inte heller att det finns skäl att införa ett statligt stöd, detta bl.a. mot bakgrund av att verket inte föreslår något reklamförbud. En översyn av radiolandskapet är önskvärd men verket lämnar inte förslag i denna del med hänsyn till den nu sittande utredningen om digital radio m.m. och att det inom Kulturdepartementet för närvarande utreds om det finns behov av en massmediautredning. En uppföljning bör dock ske av hur närradion uppfyller syftet att vara en lokal föreningsradio utan kommersiella intressen, se ovan.

Övriga frågor

Under arbetets gång med denna utredning har frågan om utvidgat undantag från riksförbudet diskuterats. Vidare har även diskussioner förts om närradions framtid och förslag om att tillstånd att sända närradio endast ska ges till en organisation per ort, en s.k. paraplyorganisation. Verket lämnar dock inga förslag i denna del.

Författningsförslag i Radio- och TV-verkets rapport Närradion i förändring

Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 4 § radio- och TV-lagen (1996:844) skall ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

4 §

Ett tillstånd att sända närradio kan ges endast till följande juridiska personer

1. Lokala ideella föreningar <i>som har bildats för att sända program i närradion eller som bedriver annan verksamhet inom sändningsområdet.</i> 2. Församlingar och kyrkliga samfälligheter inom Svenska kyrkan. 3. Obligatoriska sammanslutningar av studerande vid universitet och högskolor. 4. Sammanslutningar av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål (närradioföreningar).	1. Lokala ideella föreningar <i>med anknytning till sändningsområdet.</i>

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.
  2. I fråga om tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet gäller 4 § i sin äldre lydelse.

Förteckning över remissinstanserna

Radio- och TV-verkets rapport Närradion i förändring har remitterats till Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholms, Länsrätten i Stockholms län, Statskontoret, Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Mitt-högskolan, Statens ljud- och bildarkiv, Granskningsnämnden för radio och TV, Post- och telestyrelsen, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Sveriges Radio AB, Sveriges Utbildningsradio AB, Teracom AB, Svenska Journalistförbundet, Svenska Tidningsutgivareföreningen, Sveriges Närradioförbund, Kristna Radionätet, Närradions riksorganisation, Nätverket Närradion i Sverige, Stockholms Närradioförening, Skellefteå Närradioförening, Göteborgs Närradioförening, Radioutgivareföreningen, Sveriges reklamförbund, Annonserföreningen, Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå, IFPI Svenska Gruppen.